

RUŠITEV ali REŠITEV?

1765

DVOREC NOVO CELJE Z DANAŠNJO PODOBO

1765-1930
1930-1940
1940-1945
1945-1970
1970-1980
1983-1995
1995-danes

rezidenčna stavba
psihiatrična ustanova
vojaška bolnišnica
bolnišnica za pljučne bolezni
dom za ostarele
pod lastništvom podjetja Hmezd Agrina
pod lastništvom Občine Zalec
občasno razstavišče

1

1800

GOSPODARSKI OBJEKT NA NOVO ZGRAJEN V 20. STOLETIJU / PRENOVLJEN V 2011

2

Kakšna je prihodnost
tega prostora

?

1929

VEČSTANOVANJSKI OBJEKT / V STALNI RABI

1949

SERVISNI OBJEKT NEKDANJE BOLNIŠNICE V DVORCU / NI V RABI

1958

ZAČASNI OBJEKT / DANES VRTEC

1985

AB SKLADIŠČA PODJETJA HMEZAD / DANES MERCATOR TEHNIKA / V STEČAJU OD 2024

1995

ŠOTORSKA MONTAŽNA SKLADIŠČA / DANES MERCATOR TEHNIKA / V STEČAJU OD 2024

Obstoječe stanje je konglomerat programov, identitet in arhitekturnih izrazov.

3

4

1850

NEKDANJI BAROČNI PARK OB DVORCU

Pred degradacijo širšega prostora se je ob vstopnem drevedu uveljavljala praznina, ki je poudarila dominantno potico dreved in dvorca.

PROSTORSKI ELEMENTI

1 južno dvorišče / gospodarsko

2 razpelo zlati križ / obdeluje vhod

3 osonsimetrični dvojni dvorec

4 cesta Ljubljana - Celje

5 vhodni portal

6 stebrišče

7 stebrišče

8 glavni dostop / stranski dostop

GRAJENO STAVBNO TKIVO

1 dvorec Novo Celje / današnja podoba 1765

2 gospodarski objekt dvorca / konjsnica

3 gospodarski objekt dvorca / manjši

4 gospodarski objekt dvorca / rastlinjaki

5 kmetije v Dobriši vasi

obseg nekdanjega baročnega parka

zaščitena vrtnoarhitekturna dediščina / razglašeno v letu 2001 (ES 7916)

glavni dostop / stranski dostop

2025

VALORIZACIJA OBSTOJEČEGA GRAJENEGA TKIVA

prekinitev parka z urbanim jedrom Zaleca in okrajne nekdanje parkovne površine

Ali je rešitev stavbe tudi rešitev območja v programskem smislu?

RUŠITEV

REŠITEV

PROSTORSKI ELEMENTI

1 južno dvorišče / gospodarsko

2 razpelo zlati križ / obdeluje vhod

3 osonsimetrični dvojni dvorec

4 cesta Ljubljana - Celje

5 vhodni portal

6 stebrišče

7 stebrišče

8 glavni dostop / stranski dostop

GRAJENO STAVBNO TKIVO

1 dvorec Novo Celje

2 gospodarski objekt dvorca

3 armiranobetonska tipka skladišča

4 montažna šotorska skladišča

5 servisni objekt dvorca - destilarna

6 začasni objekt - dvodelni vrt

7 večstanovska stavba

velik pomen

srednji pomen

brez pomena, neprimerno umeščeno

2030

NOVI PROGRAMI V PARKU NOVO CELJE

1 dvorec Novo Celje razstavišče

2 gospodarski objekt dvorca

3 ponovna raba AB skladiščnih objektov

1 južno dvorišče

2 vhodni park

3 vrtovi vrtnarske šole in zunanja igrišča

4 ponovno vzpostavljena severna os do razpela

5 novi dostop na vzhodu

6 ponovno vzpostavljene prečne povezave

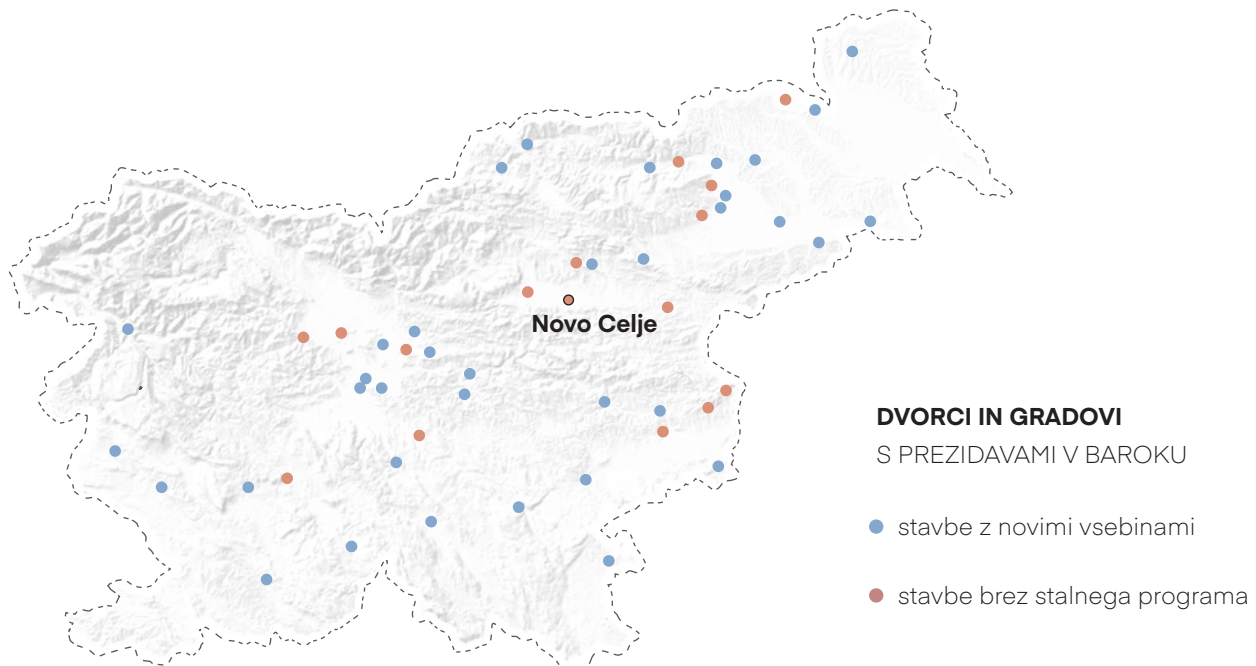
vhodi

parkirišče

kolesCE

peš dostop (in intervencija)

IDEJNA ZASNOVA REVITALIZACIJE ŠIRŠEGA OBMOČJA DVORCA NOVO CELJE IN NEKDANJEGA BAROČNEGA PARKA

magistrsko delo | avtorica: Hana Videmšek | mentorica: izr. prof. Mojca Gregorski, u. d. i. a. | Univerza v Ljubljani | Fakulteta za arhitekturo | Enovit magistrski študij arhitekture | Ljubljana | 2025

PROSTOR ZA ZGODOVINO

SPREMINJANJE IDENTITETE ŠIRŠEGA PROSTORA HISTORIČNIH STAVB

V Sloveniji je bilo skozi zgodovinska obdobja zgrajenih čez 900 gradov, graščin in dvorcev. Za nekaterimi so sledi že izgubljene, drugi živijo naprej novo zgodbo, tretji pa na svoje novo poglavje še čakajo. Po drugi svetovni vojni je bilo veliko dvorcev naseljenih z začasnimi programi. Še sčasoma so zaradi visoke cene vzdrževanja ostali prazni. Ker se v stavbe ni vlagalo, so izgubile na pomenu za družbo in v mnogih primerih se je začela tudi urbanistična degradacija zaledja in pripadajočih parkov, izgubila se je identiteta prostora.

DVOREC NOVO CELJE Z OBMOČJEM BAROČNEGA PARKA

Naloga se ukvarja z revitalizacijo širšega območja dvorca Novo Celje in obdajajočega parka, njegove širše dostopnosti ter s presojanjem in predlaganjem obstoječega grajenega tkiva, katerega cilj je vzpostavitev vseživljajočega javnega in poljavnega prostora. **Obstoječe stanje je konglomerat programov, identitet in arhitekturnih izrazov.** Vprašanje urejanja degradirane okolice dvorca z velikopoteznimi obstoječimi skladišči je potrebno rešiti v kontekstu trajnostne rabe - z ohranitvijo objektov in preverbo potencialov, ki jih ponuja takšen pristop obravnave. Nekdanji baročni park ob dvorcu z osredotočenimi drevedom in veličastnimi drevesi je zmanjšala in od središča kraja Zalec odrezala široka linearna poteka industrijskih hal, montažnih skladiščnih prostorov in parkirišč. Zaradi stečaja lastnika je dejavnost v halah nedavno prenehala, ob tem pa je ob analizi konteksta širšega prostora regije in programskih potreb potrebno oblikovati strategijo za prihodnost celotnega območja.

PROSTOR ZA NOV ZAČETEK

URBANISTIČNA ZASNOVA ŠIRŠEGA OBMOČJA OB DVORCU NOVO CELJE

Ponovno se vzpostavi praznina vzhodno in zahodno od vstopnega drevedarja, kjer so dopustni samo nedominirajoči krajinski elementi. Po odstranitvi stavb, ki so degradirale prostor parka, je potrebno nove programe preseliti **kot rešitev se izrazi površina južnega območja skladiščnih stavb.**

Ponovno se vzpostavi os prečno na vhod, kjer se na mestu nekdanje parkovne ureditve na novo reinterpretira povezave med stavbami in Dobrišo vasio na vzhodu. **Prostor južnega dvorišča poveže programe** na območju programe v nekdanjem gospodarskem postopku s programom dvorca in novimi programi na mestu nekdanjih skladišč.

IDEJNA ZASNOVA PONOVNE UPORABE SKLADIŠČNIH STAVB

Na mestu, kjer so prvotno stali rastlinjaki in oranžerije baročnega parka tipologija s trikotnimi nosilci betonskimi ni zgrešeno nadaljevanje davno pozabljenega motiva rastlinjakov. Ob popolni odstranitvi montažnega šotorskega dela skladišč na severnem delu parcele **4** prostor začne pridobivati svojo vrednost in velikost parka proti zahodu se približa svoji dimenziji iz časa razkošnih baročnih vrtov. Študija polnega in praznega prostora nakazuje polnopravne stavbene linije dvorca proti vzhodu in zahodu z linijo dreves, ki vizualno uokvirja dvorec. Z odstranitvijo goste žive meje, ki je prerezala območje nekdanjega baročnega parka na mestu hal se prostor zopet odpre proti središču kraja, pogledi se usmerjajo tako iz območja parka, kot vanj.

Nekdanje skladiščne stavbe se v prostor dvorca vpne z odpiranjem modularne lupine objekta in drobljenjem velike stavbne mase na manjše enote, ki ne dominirajo več parku in dvorcu. Park se zaraste v območje nekdanjih skladišč.

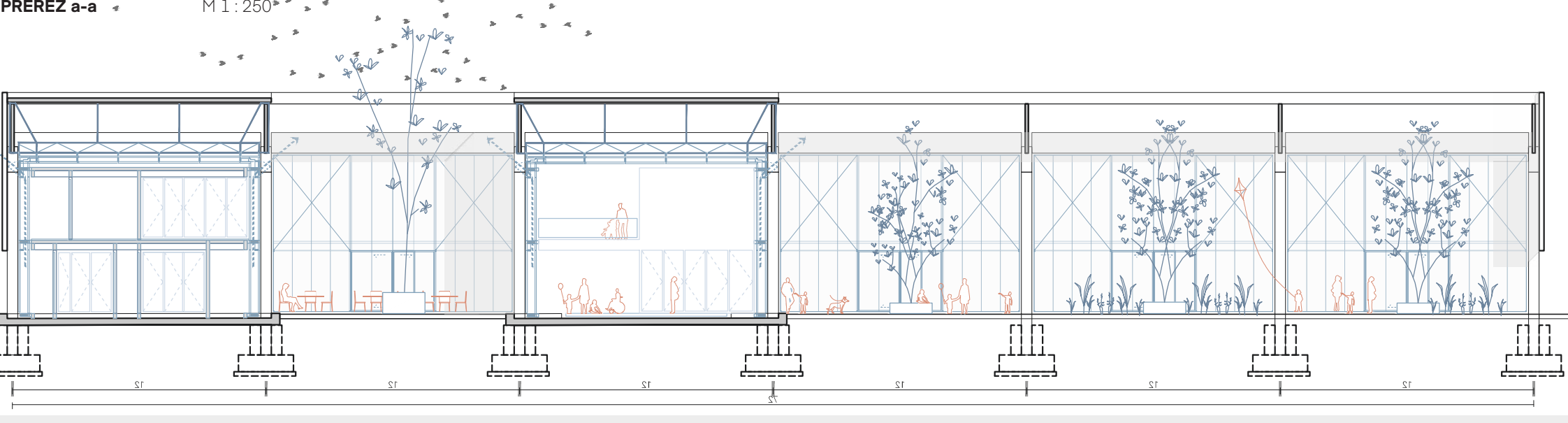
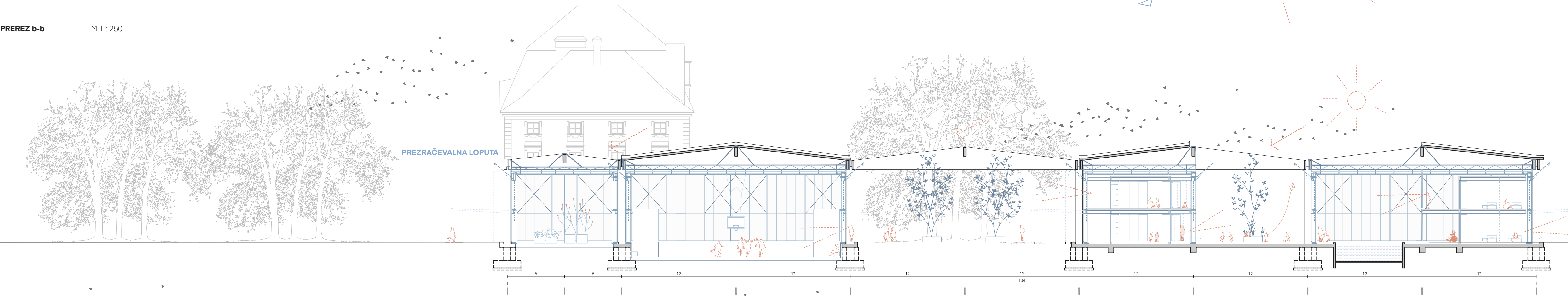
TRAJNO IN TRAJNOSTNO

Pri gradnji slabih 9000 m² velikega armiranobetonskega objekta je odlični odločitev nastal v času proizvodnje opekmata za takšno hišo, precej večji v primerjavi z ostalimi manjšimi stavbami na območju. Ruštev tako velikega objekta bi že povzročeni izpustom dodala še dodatno breme odpadka objekta in hkrati potencialne novogradnje. Armiranobetonska konstrukcija na točkovnih temeljih z montažno modularno fasado je potencial za umeščanje novih programov, ki se povežejo s parkom in dvorcem Novo Celje in okrepijo pomen prostora v družbeni zavesti.

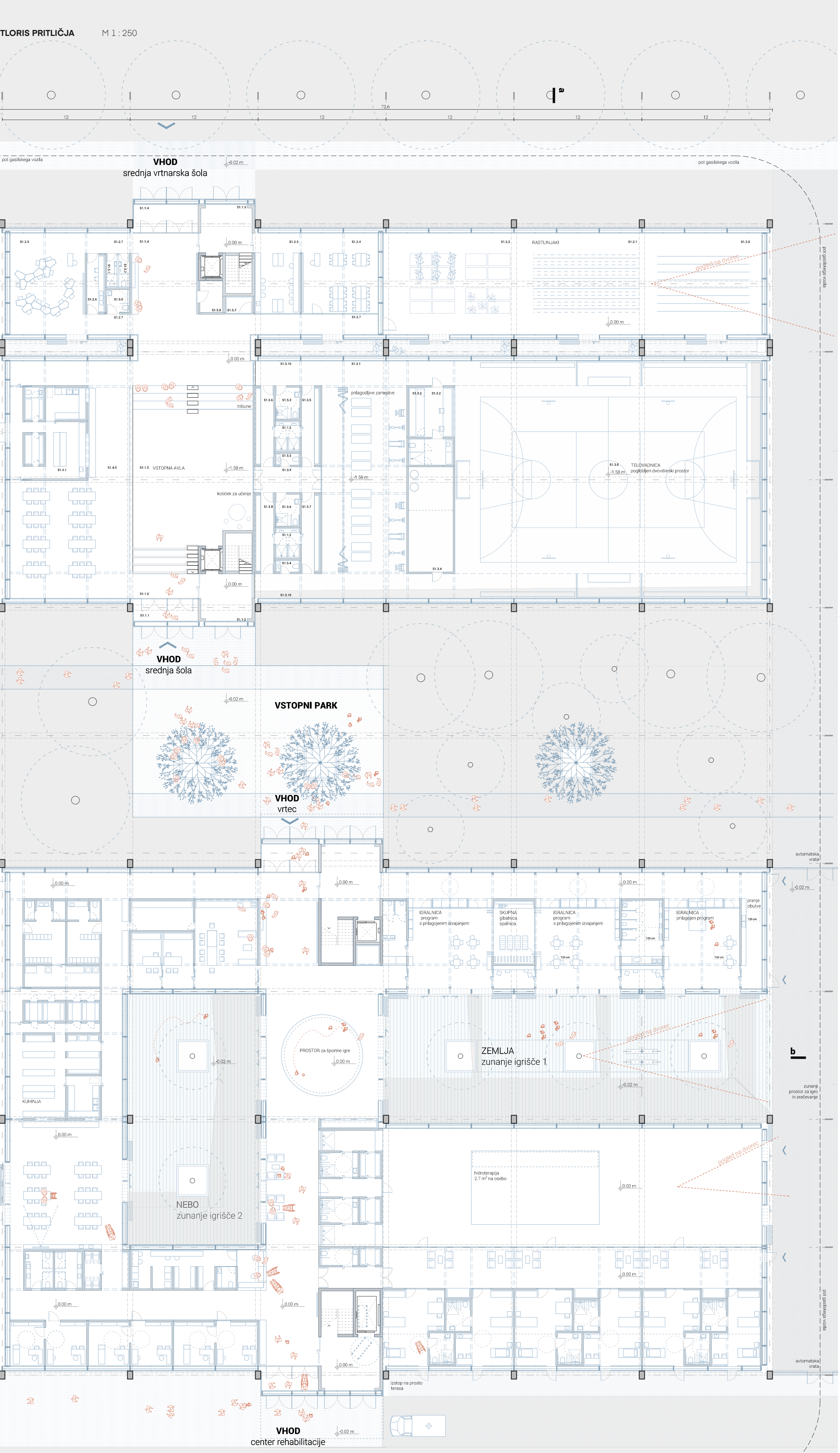
PREREZ b-b

M 1:250

PREREZ a-a

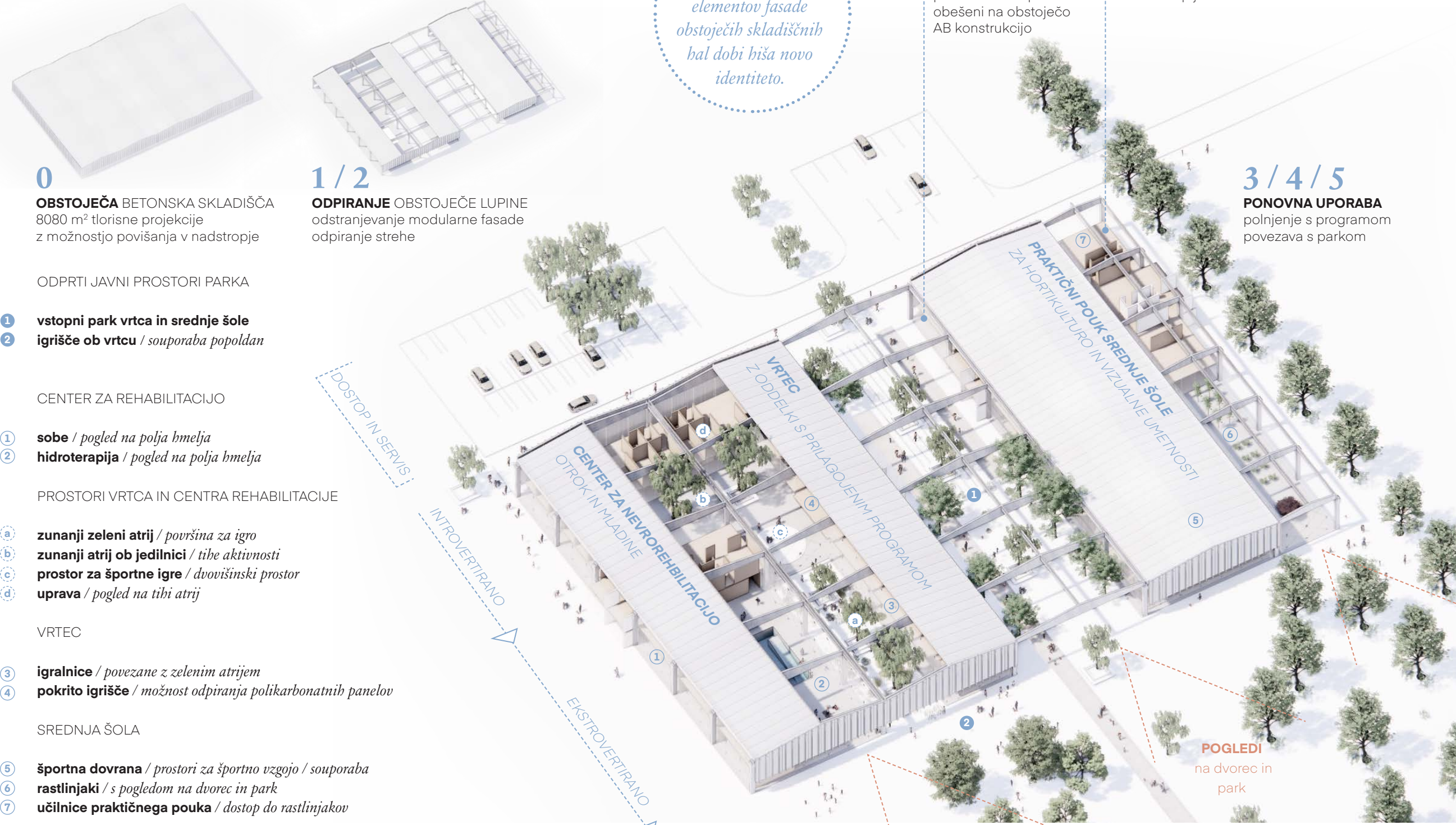
M 1:250

TLORIS PRITLJIČJA

M 1:250

PROSTOR ZA INKLUZIJO

0 OBSTOJEČA BETONSKA SKLADIŠČA 8080 m² tlorisne projekcije z možnostjo povišanja v nadstropje

1/2 ODPIRANJE OBSTOJEČE LUPINE odstranjevanje modularne fasade odpiranje strehe

S strateškim odstranjevanjem tipskih elementov fasade obstoječih skladiščnih hal dobí hiša novo identiteto.

OBEŠENA FASADA modularni polikarbonatni paneli obešeni na obstoječo AB konstrukcijo

SEKUNDARNA KONSTRUKCIJA knjižno lepljene plošče in leseni lepljenici

3/4/5 PONOVA UPORABA polnjenje s programom povezava s parkom

ODPRTI JAVNI PROSTORI PARKA

- 1 vstopni park vrtca in srednje šole
- 2 igrišče ob vrtcu / souporaba popoldan

CENTER ZA REHABILITACIJO

- 1 sobe / pogled na polja bmeja
- 2 hidroterapija / pogled na polja bmeja

PROSTORI VRTCA IN CENTRA REHABILITACIJE

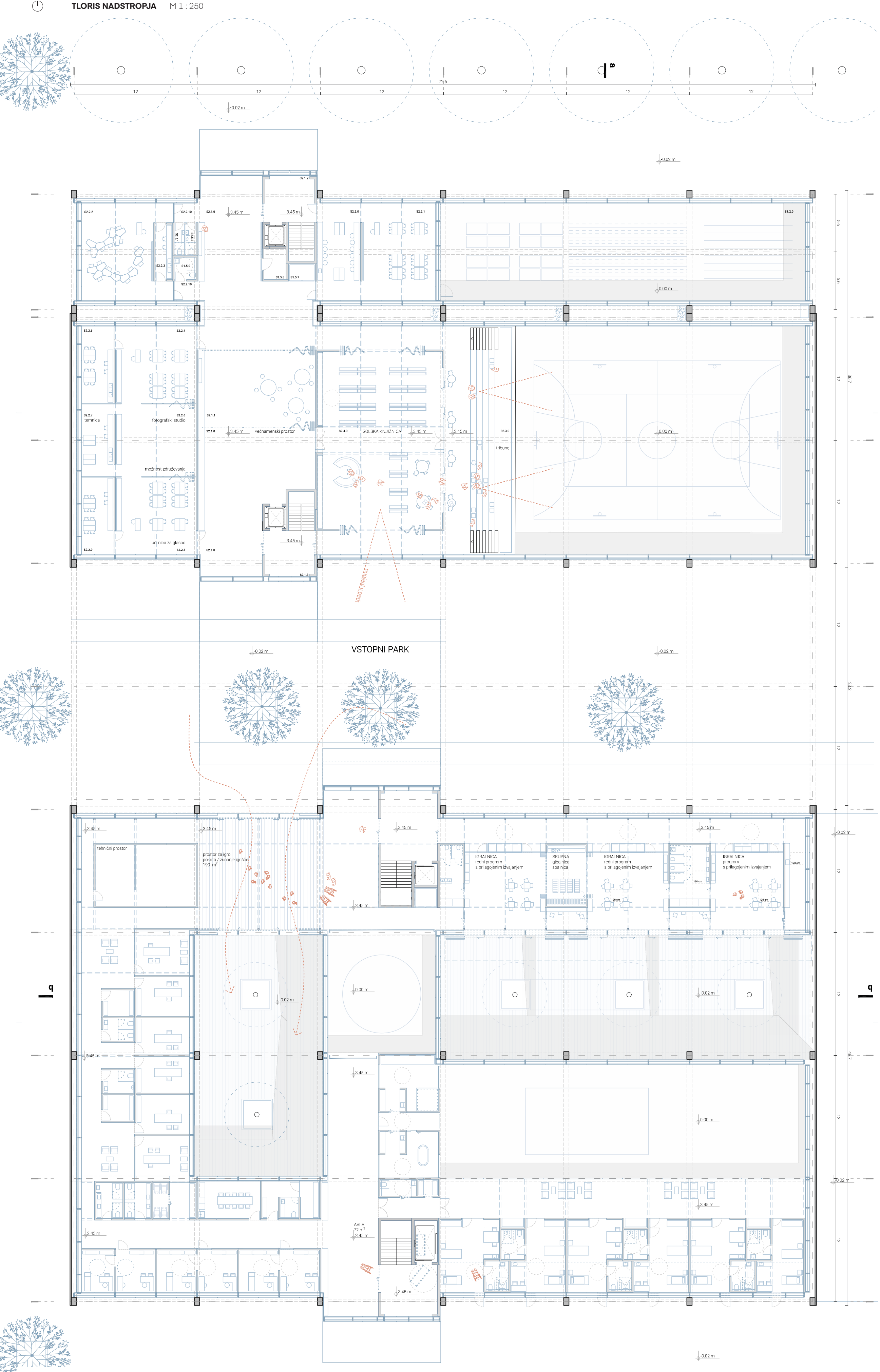
- 1 zunanji zeleni atrij / površina za igro
- 2 zunanji atrij ob jedilnici / tibe aktivnosti
- 3 prostor za športne igre / dvorišinski prostor
- 4 uprava / pogled na tibi atrij

VRTEC

- 1 igralnice / povezane z zelenim atrijem
- 2 pokrito igrišče / možnost odpiranja polikarbonatnih panelov

SREDNJA ŠOLA

- 1 športna dvorana / prostori za športno vzgojo / souporaba
- 2 rastlinjaki / s pogledom na dvorec in park
- 3 učilnice praktičnega pouka / dostop do rastlinjakov

TLORIS NADSTROPJA

M 1:250